

DEMOKRACIJA

Leto VII. - Štev. 35

Trst - Gorica 4. septembra 1953

Izhaja vsak petek

Poostritev spora med FLRJ in Italijo o Trstu

Tržaško vprašanje spet v ospredju svetovnega zanimanja - Edina rešitev je v STO

Tržačani smo se zadnja leta že navadili, da pride tržaško vprašanje vsako leto proti koncu avgusta ali v septembru nekako na površje. Potem nekaj časa polni časopisne stolpce, nato pa zopet zapli. Skoro bi dejali, da vpliva na ljudi velika vročina, posebno tam na jugu.

Vendar take komedije kakor letos še zlepa nismo doživeli.

Kdor je te dni hodil med Trstom in Gorico, ta se je v duhu lahko vračal v čase zadnjih predvojnih dni. Povsod vojaštvo, vse v nekakšni strogi pripravljenosti. Posebno obiskovalcem iz vsakdanjega mirnega in prav nič razburjivega Trsta se je zdela ta slika naravnost neverjetna in marsikdo se je začel vprašati: Čemu vendar vse to?

Dejstva

Zgodovina teh dogodkov je stara samo par dni.

Novi italijanski ministrski predsednik Pella je v italijanskem parlamentu izjavil, da bo v tržaškem vprašanju vztrajno nadaljeval dosedanje De Gasperijevo iredentistično in aneksionistično politiko.

Ta izjava je vzbudila v Jugoslaviji precejšnjo nevoljo in beograjska časopisna agencija »Jugopress« je v petek 28. avgusta objavila naslednjo vest:

»Po informacijah »Jugopressa« so zadnji govor novega italijanskega ministrskega predsednika Pella sprejeli v političnih krogih v Beogradu kot dokaz, da pomirjevalno in popuščajoče stališče Jugoslavije glede na nekonstruktivno stališče Rima ne vodi k rešitvi tržaškega vprašanja... Novi dokaz nespremenljivega negativnega stališča Italije... je dokončno prepričal mnoge osebnosti v Beogradu, da je treba stališče Jugoslavije do tržaškega vprašanja ponovno resno preučiti. Splošno mišljenje je, da bo ta preučitev dala tak rezultat, ki se vsiljuje glede na okoliščine, ustvarjene v tržaškem vprašanju, kakor tudi glede na okoliščine, ki so nastale s procesom hladne nekisije Trsta s strani Italije.«

Zadnji stavek je verjetno bil povod za drugo, senzacionalnejšo novico, ki jo je, prav tako iz Beograda, poslala v svet ameriška agencija »United Press«. Po mnenju te agencije naj bi bilo sporočilo agencije »Jugopress« zadnje opozorilo Italiji, naj pohiti z neposrednimi pogajanjmi z Jugoslavijo za sporazumno rešitev tržaškega vprašanja. Če Italija tega ne bo napravila, bo Jugoslavija z enostranskim dejanjem, s priključitvijo področja B, enostavno postavila tuje sile pred izvršeno dejstvo. Italija si bo sicer potem lahko priključila tržaško pristanišče, a ne bo mogla dobiti nobenega dela področja B. Na ta način bo tržaško vprašanje izbrisano s seznama nerešenih zadev.

To je bilo vse: najprej poročilo poluradne agencije, ki je samo povedala, da bo Jugoslavija nanovo preučila svoje zadržanje do tržaškega vprašanja, na drugi pa senzacionalna vest navadne zasebne ameriške časopisne poročevalske družbe, ki si pač privošči lahko tudi kakšno netočnost ali ponesrečeno ugibanje.

A glej, italijanski uradni aparat in ves njegov propagandni stroj je vzlet tisto, kar je bilo resnejšega, samo za napol resnično, medtem ko je posvetil vso pozornost tistemu, kar je bilo, kakor se posebno danes vidi, zgolj senzacionalno.

Rimski preplah

Rimska reakcija je zanimiva in tudi psihološko razumljiva. Krogi, ki so si sami prikrito dejansko prilastili vse področje A, so pač po sebi sodili tudi druge. Zato so takoj verjeli vesti agencije »United Press«, kajti po njihovem pač Jugoslavija sploh ne more razmišljati o drugem gledanju na tržaško vprašanje, kakor samo o priključitvi področja B.

Pella je poklical k sebi nič manj kakor samega vojnega ministra in načelnika glavnega vojaškega stana. Vojakom na Gorškem in v Videmskem so takoj ukinitili vse dopuste. Zaropotali so tanki, začeli so švigati kamioni in posamezni italijanski oddelki so se začeli

premakati proti ogroženim mejam. Glasnik italijanskega zunanjega ministrstva pa je objavil naslednje dramatično uradno poročilo:

»Dostojni palača Chigi se ni prejela nobene vesti, ki bi potrjevala neko agencijsko poročilo iz Beograda o namenih jugoslovanske vlade, da izvede priključitev področja B. Če bi Jugoslavija dejansko izvedla podobno neodgovorno in nepremišljeno dejanje, bi bila italijanska reakcija nedvomno takšna, kot bi jo zahtevala vest našega ljudstva. Predsednik vlade in zunanji minister, ki osebno sledi razvoju vprašanja, je že navezal stike z najbolj neposredno prizadejimi zavezniki.«

Vsebinska tega sporočila je dejansko taka, kakor da bi bila vojna pred duri. In zakaj? Zaradi neke netočne ali morda celo namerno izmišljene vesti. Ne vemo, kaj bi rekli, ali strah ali slaba vest, toda eden izmed teh dveh ima v tem primeru res velike oči.

Temu sporočilu je bila primerna tudi naglica in želja po senzacionalnosti, s katero so italijanski diplomati stopili v stik z veleposlaniki zahodnih veleisl v Rimu in preko svojih zastopnikov z vlado v Washingtonu, Londonu in Parizu. Nekaterim časnikašem se je zadelo, da že diši po smodniku.

Italijani so nedvomno kar debelo gledali, ko so videli, kaj se dogaja pri njihovem sosedu.

Glasnik zunanjega ministrstva v Beogradu je 29. avgusta najprej izjavil, da nima nobenih podatkov o novih jugoslovanskih namerah glede Svobodnega tržaškega ozemlja. Dodal pa je, da so vse vesti o tem vprašanju, ki prihajajo iz Italije, tako netočne, da sploh niso vredne, da bi jih preklicali.

Toda ker to ni zadostovalo in je italijanska nervoznost še naraščala, je agencija »Tanjug« 30. avgusta sporočila, da je pooblaščen izjaviti, da vlada maršala Tita nima namena priključiti področja B k Jugoslaviji, in da so vsi koraki italijanskih državljanov v zvezi s to vestjo navadna izzivanja.

Končno je 30. avgusta, ob priliki odkritja spomenika padlim borcem, govoril v Idriji jugoslovanski podtajnik za zunanje zadeve, dr. Aleš Bebler, ki tudi nikjer ni pokazal, da bi Jugoslavija imela namero, priključiti si področje B. Pač pa je pokazal neko popolnoma drugo smer, v katero bo verjetno šla jugoslovanska akcija glede Trsta. Dejal je:

»Slovenci, ki so ostali na drugi strani meje, ne uživajo svojih manjšinskih pravic. Kakor pod Mussolinijem, tako še danes nimajo slovenskih sol v Kamolski dolini. Režiji in Beneški Sloveniji. Celo v Trstu Slovenci niso enakopravni z italijanskimi govorečimi prebivalstvom. To celo v Trstu, ki je pod Zavezniško upravo, kateri bi morala biti vsaj nevtralna, če ne noče popraviti krivice, ki ji je Slovencem prizadejal Mussolinijev režim, ki je na razne načine, s političnim in gospodarskim pritiskom izgnal iz Trsta desetstisoče Slovencev in na njihova mesta naselil Kalabrijce in druge. Če se tega niso popravili, bi morali vzpostaviti vsaj režim enakopravnosti za slovensko in italijansko prebivalstvo, kar se tiče kulturnega življenja in državljanstvih pravic. Vendar tudi tega ne stori.«

Zatem je dr. Bebler omenil, da nekateri Italijani sedaj, ko so že tako raznorodili slovenski živelj v Trstu, zahtevajo izvedbo mirovne pogodbe in postavitev guvernerja, ki bi odgovarjal Varnostnemu svetu, v katerem sedi pet veleisl, od katerih so tri podpisale znano tristransko izjavo, četrti pa je Sovjetska zveza, ki podpira Vidalijski in Togliattijski, ki zastopata glede tržaškega vprašanja v dnevnih politikih prav isto stališče kakor tisti, ki so podpisali tristransko izjavo. Jugoslavija ne more verjeti v nepristranost takšnega guvernerja, ki ji ne nudi jamstva, da bi popravil krivice nekdanje vladavine in današnje britsko-ameriške uprave. Iz tega je nato Bebler izjavil svoj zaključek:

»Razne rešitve, ki smo jih slišali v zadnjih letih, in od katerih smo eno samo predlagali, so po našem mišljenju zaradi vsega tega, kar se je v Trstu zgodilo, danes zastarele in Jugoslavija jih ne more več sprejeti. Mi zahtevamo jamstva, in to drugačna, kot pa je mednarodni guverner. Mi zahtevamo, da se popravi tisto, kar se je v Trstu zgodilo; da se popravijo krivice iz fašističnih časov in tiste, ki se še danes dogajajo. Zahtevamo, da se to vprašanje resnično demokratično reši in ne ponovno z neko trgovino ali z nekimi pogajanjmi za našim hrbtom...«

To je govoril Bebler istega dne, ko se je v Benetkah demonstrativno zasedla križarka »Duca degli

Abruzzi« s poveljujočim admiralom in dvema rušilecema. Kaj je dejansko povedal? Nič drugega, kakor da bo Jugoslavija verjetno vzela v pretres položaj Slovencev v vseh tistih krajih, ki so pod dejansko italijansko upravo in da bo skušala v bodoče bolj zaščiti naravne pravice svojih, sonarodnjakov. Kaj pa priključitev področja B? O njem niti besede, prav tako kakor je ni bilo v vesti »Jugopressa«, ki je povzročilo ves vihar.

Namerno podtikanje?

Ob vsej neresnosti, s katero so italijanski iredentistični politiki s pretiravanjem pravzaprav umetno izvajali najnovejšo jugoslovansko-italijansko napetost glede tržaškega vprašanja, mora za tem nekaj tčati.

Nemogoče si je namreč misliti, da bi izkušeni starejši moške dejansko verjeli v to, kar so govorili. Vojске, mornarice, celotne diplomacije in vsega domačega javnega mnenja se običajno ne dviga zaradi ene same neuradne in nepotrjene zasebne časopisne vesti. Kaj je torej na stvari?

Možno je, da se je Italija zbalala, da bi Jugoslavija pred svetom na preveč očiten način pokazala na njeno postopanje s slovensko demokracijo manjšino, posebno pa, da bi na videz in dokumentiran način predočila izigravanje onih določil mirovne pogodbe, ki govorijo o Svobodnem tržaškem ozemlju, in diskriminaciji, ki se na tem področju, vključno navidežni mednarodni upravi, na vsej štiti izvaja proti Slovincem. S tem, da je dvignila v tako bombastični obliki tržaško vprašanje, je Italija hotela odbiti morebitni omenjeni jugoslovanski akciji njeno ost.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo v to komedijo, pa je morda potreba po uveljavljanju nove italijanske vlade in njenega predsednika Pella, ki ne štiti v parlamentu na prav nič trdnih nogah.

Zato si je Pella enostavno izmislil nekakšen napad, ki Italiji seveda ni od nikoder grozil; tako je poslal na položaje vojske, sovražnik, ki se sploh ni nameraval premakniti, se je ustrašil, in Pella je ostal zmagovalac v bitki, katere sploh ni bilo in je tudi nihče ni maral sprožiti.

Pa naj si še kdo upa reči, da so don kihotske borbe z mlinci na veter izmišljene ter da se še danes ne najdejo junaki, ki si s takimi zmagami kitijo svoja prsala...

Dejstvo je, da se je Italija s svojim velikim preplahom, najprej klicanjem na pomoč, nato z zmagovalnim vpitjem zaradi strahu, ki ga nikjer ni bilo, pred vsem svetom pošeno osmešila.

Zalostno je videti, kam lahko pripelje neresna politika in kako klavarno izpadejo včasih ljudje, katerih imena stoji tako visoko!

Najprej fredestitistični časopisje, kar boče, gornjo sodbo o uspehih italijanske zunanje-politične akcije potrjuje tudi pisanje tujega tiska, ki je izpreždelalo iredentistično zaletavost. Tudi uradni odgovori raznih zunanjih ministrstev so bili veliko treznejši, kakor pa je palača Chigi pričakovala.

Možno je, da se je Italija zbalala, da bi Jugoslavija pred svetom na preveč očiten način pokazala na njeno postopanje s slovensko demokracijo manjšino, posebno pa, da bi na videz in dokumentiran način predočila izigravanje onih določil mirovne pogodbe, ki govorijo o Svobodnem tržaškem ozemlju, in diskriminaciji, ki se na tem področju, vključno navidežni mednarodni upravi, na vsej štiti izvaja proti Slovincem. S tem, da je dvignila v tako bombastični obliki tržaško vprašanje, je Italija hotela odbiti morebitni omenjeni jugoslovanski akciji njeno ost.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo v to komedijo, pa je morda potreba po uveljavljanju nove italijanske vlade in njenega predsednika Pella, ki ne štiti v parlamentu na prav nič trdnih nogah.

Zato si je Pella enostavno izmislil nekakšen napad, ki Italiji seveda ni od nikoder grozil; tako je poslal na položaje vojske, sovražnik, ki se sploh ni nameraval premakniti, se je ustrašil, in Pella je ostal zmagovalac v bitki, katere sploh ni bilo in je tudi nihče ni maral sprožiti.

Pa naj si še kdo upa reči, da so don kihotske borbe z mlinci na veter izmišljene ter da se še danes ne najdejo junaki, ki si s takimi zmagami kitijo svoja prsala...

Dejstvo je, da se je Italija s svojim velikim preplahom, najprej klicanjem na pomoč, nato z zmagovalnim vpitjem zaradi strahu, ki ga nikjer ni bilo, pred vsem svetom pošeno osmešila.

Zalostno je videti, kam lahko pripelje neresna politika in kako klavarno izpadejo včasih ljudje, katerih imena stoji tako visoko!

Najprej fredestitistični časopisje, kar boče, gornjo sodbo o uspehih italijanske zunanje-politične akcije potrjuje tudi pisanje tujega tiska, ki je izpreždelalo iredentistično zaletavost. Tudi uradni odgovori raznih zunanjih ministrstev so bili veliko treznejši, kakor pa je palača Chigi pričakovala.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo v to komedijo, pa je morda potreba po uveljavljanju nove italijanske vlade in njenega predsednika Pella, ki ne štiti v parlamentu na prav nič trdnih nogah.

Zato si je Pella enostavno izmislil nekakšen napad, ki Italiji seveda ni od nikoder grozil; tako je poslal na položaje vojske, sovražnik, ki se sploh ni nameraval premakniti, se je ustrašil, in Pella je ostal zmagovalac v bitki, katere sploh ni bilo in je tudi nihče ni maral sprožiti.

Pa naj si še kdo upa reči, da so don kihotske borbe z mlinci na veter izmišljene ter da se še danes ne najdejo junaki, ki si s takimi zmagami kitijo svoja prsala...

Dejstvo je, da se je Italija s svojim velikim preplahom, najprej klicanjem na pomoč, nato z zmagovalnim vpitjem zaradi strahu, ki ga nikjer ni bilo, pred vsem svetom pošeno osmešila.

Zalostno je videti, kam lahko pripelje neresna politika in kako klavarno izpadejo včasih ljudje, katerih imena stoji tako visoko!

Najprej fredestitistični časopisje, kar boče, gornjo sodbo o uspehih italijanske zunanje-politične akcije potrjuje tudi pisanje tujega tiska, ki je izpreždelalo iredentistično zaletavost. Tudi uradni odgovori raznih zunanjih ministrstev so bili veliko treznejši, kakor pa je palača Chigi pričakovala.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo v to komedijo, pa je morda potreba po uveljavljanju nove italijanske vlade in njenega predsednika Pella, ki ne štiti v parlamentu na prav nič trdnih nogah.

Zato si je Pella enostavno izmislil nekakšen napad, ki Italiji seveda ni od nikoder grozil; tako je poslal na položaje vojske, sovražnik, ki se sploh ni nameraval premakniti, se je ustrašil, in Pella je ostal zmagovalac v bitki, katere sploh ni bilo in je tudi nihče ni maral sprožiti.

Pa naj si še kdo upa reči, da so don kihotske borbe z mlinci na veter izmišljene ter da se še danes ne najdejo junaki, ki si s takimi zmagami kitijo svoja prsala...

Dejstvo je, da se je Italija s svojim velikim preplahom, najprej klicanjem na pomoč, nato z zmagovalnim vpitjem zaradi strahu, ki ga nikjer ni bilo, pred vsem svetom pošeno osmešila.

Zalostno je videti, kam lahko pripelje neresna politika in kako klavarno izpadejo včasih ljudje, katerih imena stoji tako visoko!

Najprej fredestitistični časopisje, kar boče, gornjo sodbo o uspehih italijanske zunanje-politične akcije potrjuje tudi pisanje tujega tiska, ki je izpreždelalo iredentistično zaletavost. Tudi uradni odgovori raznih zunanjih ministrstev so bili veliko treznejši, kakor pa je palača Chigi pričakovala.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo v to komedijo, pa je morda potreba po uveljavljanju nove italijanske vlade in njenega predsednika Pella, ki ne štiti v parlamentu na prav nič trdnih nogah.

Zato si je Pella enostavno izmislil nekakšen napad, ki Italiji seveda ni od nikoder grozil; tako je poslal na položaje vojske, sovražnik, ki se sploh ni nameraval premakniti, se je ustrašil, in Pella je ostal zmagovalac v bitki, katere sploh ni bilo in je tudi nihče ni maral sprožiti.

Pa naj si še kdo upa reči, da so don kihotske borbe z mlinci na veter izmišljene ter da se še danes ne najdejo junaki, ki si s takimi zmagami kitijo svoja prsala...

Dejstvo je, da se je Italija s svojim velikim preplahom, najprej klicanjem na pomoč, nato z zmagovalnim vpitjem zaradi strahu, ki ga nikjer ni bilo, pred vsem svetom pošeno osmešila.

Zalostno je videti, kam lahko pripelje neresna politika in kako klavarno izpadejo včasih ljudje, katerih imena stoji tako visoko!

Najprej fredestitistični časopisje, kar boče, gornjo sodbo o uspehih italijanske zunanje-politične akcije potrjuje tudi pisanje tujega tiska, ki je izpreždelalo iredentistično zaletavost. Tudi uradni odgovori raznih zunanjih ministrstev so bili veliko treznejši, kakor pa je palača Chigi pričakovala.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo v to komedijo, pa je morda potreba po uveljavljanju nove italijanske vlade in njenega predsednika Pella, ki ne štiti v parlamentu na prav nič trdnih nogah.

Zato si je Pella enostavno izmislil nekakšen napad, ki Italiji seveda ni od nikoder grozil; tako je poslal na položaje vojske, sovražnik, ki se sploh ni nameraval premakniti, se je ustrašil, in Pella je ostal zmagovalac v bitki, katere sploh ni bilo in je tudi nihče ni maral sprožiti.

Pa naj si še kdo upa reči, da so don kihotske borbe z mlinci na veter izmišljene ter da se še danes ne najdejo junaki, ki si s takimi zmagami kitijo svoja prsala...

Dejstvo je, da se je Italija s svojim velikim preplahom, najprej klicanjem na pomoč, nato z zmagovalnim vpitjem zaradi strahu, ki ga nikjer ni bilo, pred vsem svetom pošeno osmešila.

Zalostno je videti, kam lahko pripelje neresna politika in kako klavarno izpadejo včasih ljudje, katerih imena stoji tako visoko!

Najprej fredestitistični časopisje, kar boče, gornjo sodbo o uspehih italijanske zunanje-politične akcije potrjuje tudi pisanje tujega tiska, ki je izpreždelalo iredentistično zaletavost. Tudi uradni odgovori raznih zunanjih ministrstev so bili veliko treznejši, kakor pa je palača Chigi pričakovala.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo v to komedijo, pa je morda potreba po uveljavljanju nove italijanske vlade in njenega predsednika Pella, ki ne štiti v parlamentu na prav nič trdnih nogah.

Zato si je Pella enostavno izmislil nekakšen napad, ki Italiji seveda ni od nikoder grozil; tako je poslal na položaje vojske, sovražnik, ki se sploh ni nameraval premakniti, se je ustrašil, in Pella je ostal zmagovalac v bitki, katere sploh ni bilo in je tudi nihče ni maral sprožiti.

Pa naj si še kdo upa reči, da so don kihotske borbe z mlinci na veter izmišljene ter da se še danes ne najdejo junaki, ki si s takimi zmagami kitijo svoja prsala...

Dejstvo je, da se je Italija s svojim velikim preplahom, najprej klicanjem na pomoč, nato z zmagovalnim vpitjem zaradi strahu, ki ga nikjer ni bilo, pred vsem svetom pošeno osmešila.

Zalostno je videti, kam lahko pripelje neresna politika in kako klavarno izpadejo včasih ljudje, katerih imena stoji tako visoko!

Najprej fredestitistični časopisje, kar boče, gornjo sodbo o uspehih italijanske zunanje-politične akcije potrjuje tudi pisanje tujega tiska, ki je izpreždelalo iredentistično zaletavost. Tudi uradni odgovori raznih zunanjih ministrstev so bili veliko treznejši, kakor pa je palača Chigi pričakovala.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo v to komedijo, pa je morda potreba po uveljavljanju nove italijanske vlade in njenega predsednika Pella, ki ne štiti v parlamentu na prav nič trdnih nogah.

Zato si je Pella enostavno izmislil nekakšen napad, ki Italiji seveda ni od nikoder grozil; tako je poslal na položaje vojske, sovražnik, ki se sploh ni nameraval premakniti, se je ustrašil, in Pella je ostal zmagovalac v bitki, katere sploh ni bilo in je tudi nihče ni maral sprožiti.

Pa naj si še kdo upa reči, da so don kihotske borbe z mlinci na veter izmišljene ter da se še danes ne najdejo junaki, ki si s takimi zmagami kitijo svoja prsala...

Možno je, da se je Italija zbalala, da bi Jugoslavija pred svetom na preveč očiten način pokazala na njeno postopanje s slovensko demokracijo manjšino, posebno pa, da bi na videz in dokumentiran način predočila izigravanje onih določil mirovne pogodbe, ki govorijo o Svobodnem tržaškem ozemlju, in diskriminaciji, ki se na tem področju, vključno navidežni mednarodni upravi, na vsej štiti izvaja proti Slovincem. S tem, da je dvignila v tako bombastični obliki tržaško vprašanje, je Italija hotela odbiti morebitni omenjeni jugoslovanski akciji njeno ost.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo v to komedijo, pa je morda potreba po uveljavljanju nove italijanske vlade in njenega predsednika Pella, ki ne štiti v parlamentu na prav nič trdnih nogah.

Zato si je Pella enostavno izmislil nekakšen napad, ki Italiji seveda ni od nikoder grozil; tako je poslal na položaje vojske, sovražnik, ki se sploh ni nameraval premakniti, se je ustrašil, in Pella je ostal zmagovalac v bitki, katere sploh ni bilo in je tudi nihče ni maral sprožiti.

Pa naj si še kdo upa reči, da so don kihotske borbe z mlinci na veter izmišljene ter da se še danes ne najdejo junaki, ki si s takimi zmagami kitijo svoja prsala...

Dejstvo je, da se je Italija s svojim velikim preplahom, najprej klicanjem na pomoč, nato z zmagovalnim vpitjem zaradi strahu, ki ga nikjer ni bilo, pred vsem svetom pošeno osmešila.

Zalostno je videti, kam lahko pripelje neresna politika in kako klavarno izpadejo včasih ljudje, katerih imena stoji tako visoko!

Najprej fredestitistični časopisje, kar boče, gornjo sodbo o uspehih italijanske zunanje-politične akcije potrjuje tudi pisanje tujega tiska, ki je izpreždelalo iredentistično zaletavost. Tudi uradni odgovori raznih zunanjih ministrstev so bili veliko treznejši, kakor pa je palača Chigi pričakovala.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo v to komedijo, pa je morda potreba po uveljavljanju nove italijanske vlade in njenega predsednika Pella, ki ne štiti v parlamentu na prav nič trdnih nogah.

Zato si je Pella enostavno izmislil nekakšen napad, ki Italiji seveda ni od nikoder grozil; tako je poslal na položaje vojske, sovražnik, ki se sploh ni nameraval premakniti, se je ustrašil, in Pella je ostal zmagovalac v bitki, katere sploh ni bilo in je tudi nihče ni maral sprožiti.

Pa naj si še kdo upa reči, da so don kihotske borbe z mlinci na veter izmišljene ter da se še danes ne najdejo junaki, ki si s takimi zmagami kitijo svoja prsala...

Dejstvo je, da se je Italija s svojim velikim preplahom, najprej klicanjem na pomoč, nato z zmagovalnim vpitjem zaradi strahu, ki ga nikjer ni bilo, pred vsem svetom pošeno osmešila.

Zalostno je videti, kam lahko pripelje neresna politika in kako klavarno izpadejo včasih ljudje, katerih imena stoji tako visoko!

Najprej fredestitistični časopisje, kar boče, gornjo sodbo o uspehih italijanske zunanje-politične akcije potrjuje tudi pisanje tujega tiska, ki je izpreždelalo iredentistično zaletavost. Tudi uradni odgovori raznih zunanjih ministrstev so bili veliko treznejši, kakor pa je palača Chigi pričakovala.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo v to komedijo, pa je morda potreba po uveljavljanju nove italijanske vlade in njenega predsednika Pella, ki ne štiti v parlamentu na prav nič trdnih nogah.

Zato si je Pella enostavno izmislil nekakšen napad, ki Italiji seveda ni od nikoder grozil; tako je poslal na položaje vojske, sovražnik, ki se sploh ni nameraval premakniti, se je ustrašil, in Pella je ostal zmagovalac v bitki, katere sploh ni bilo in je tudi nihče ni maral sprožiti.

Pa naj si še kdo upa reči, da so don kihotske borbe z mlinci na veter izmišljene ter da se še danes ne najdejo junaki, ki si s takimi zmagami kitijo svoja prsala...

Dejstvo je, da se je Italija s svojim velikim preplahom, najprej klicanjem na pomoč, nato z zmagovalnim vpitjem zaradi strahu, ki ga nikjer ni bilo, pred vsem svetom pošeno osmešila.

Zalostno je videti, kam lahko pripelje neresna politika in kako klavarno izpadejo včasih ljudje, katerih imena stoji tako visoko!

Najprej fredestitistični časopisje, kar boče, gornjo sodbo o uspehih italijanske zunanje-politične akcije potrjuje tudi pisanje tujega tiska, ki je izpreždelalo iredentistično zaletavost. Tudi uradni odgovori raznih zunanjih ministrstev so bili veliko treznejši, kakor pa je palača Chigi pričakovala.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo v to komedijo, pa je morda potreba po uveljavljanju nove italijanske vlade in njenega predsednika Pella, ki ne štiti v parlamentu na prav nič trdnih nogah.

Zato si je Pella enostavno izmislil nekakšen napad, ki Italiji seveda ni od nikoder grozil; tako je poslal na položaje vojske, sovražnik, ki se sploh ni nameraval premakniti, se je ustrašil, in Pella je ostal zmagovalac v bitki, katere sploh ni bilo in je tudi nihče ni maral sprožiti.

Pa naj si še kdo upa reči, da so don kihotske borbe z mlinci na veter izmišljene ter da se še danes ne najdejo junaki, ki si s takimi zmagami kitijo svoja prsala...

Dejstvo je, da se je Italija s svojim velikim preplahom, najprej klicanjem na pomoč, nato z zmagovalnim vpitjem zaradi strahu, ki ga nikjer ni bilo, pred vsem svetom pošeno osmešila.

Zalostno je videti, kam lahko pripelje neresna politika in kako klavarno izpadejo včasih ljudje, katerih imena stoji tako visoko!

Najprej fredestitistični časopisje, kar boče, gornjo sodbo o uspehih italijanske zunanje-politične akcije potrjuje tudi pisanje tujega tiska, ki je izpreždelalo iredentistično zaletavost. Tudi uradni odgovori raznih zunanjih ministrstev so bili veliko treznejši, kakor pa je palača Chigi pričakovala.

Drugi razlog, ki je zapeljal Italijo

VESTI s TRŽAŠKEGA

Ali je to vzgoja in kultura?

Spoštovani urednik!

Poleg slovenskih berem tudi italijanske časopise in zaupati vam moram, da me zelo bole razne laži in obrekovanja o Slovencih, ki jih v njih čitam.

Posebno pa se mi zdi krivično in naravnost lažljivo, ko nam tolikokrat očitajo narodnostno nestrpnost. Za njih je pač nestrpen vsakdo, ki ne mara pozabiti na svoj materini jezik in lasten narod ter se za peščico srebrnikov prodati njihovim zahtevam.

Razen te narodne zavednosti pa Slovenci ne čutimo prav nobene zagrizenosti, posebno pa ne sovraštva, ki je pri naših italijanskih sosednjih tak pogosto. Mi spoštujemo sebe in zato pač spoštujemo tudi druge. Prepričan sem, da bi zaman iskali Slovence, ki bi bil prežet s tako besnim in zaslepljenim sovraštvom, kakršnega včasih Italijanci trepetljivo celo v najnežnejša otroška srčeca.

Opisal vam bom dogodek, ki se je v kopališču pripetil mojemu lastnemu sinu, in kateremu sem sam bil priča. V družbi z dvema prijateljema se je moj dečko igral v kopališču »Ausonia«, in prijazen, stariji gospod jim je za nekaj časa prepustil gumijasto blazino, na katero je priselila tudi majhna osemletna deklica. Ko je slišala dečke, kako govorijo v nekem njej neznanem jeziku, jih je vprašala kakšno govorijo je to. Ko so ji pojasnili, da govorijo slovensko, jim je odločno zabrusila: »Slo odio gli Slavi!« (Jaz sovražim Slovence). Na začuden vprašanje mojega najstarejšega fantika, kateremu se je pač zdelo, da je kaj narobe ra, zmešal, je se enkrat jasno ponovila: »Slo odio gli Slavi!«

Moj sinu in njegova dva prijatelja so se kar spogledali. Ker sem stal blizu njih na stopnicah, sem se sklonil k punčki ter sem ji rekel, da je to, kar je rekla, zelo grdo, da nas Bog ni tako učil, da se morajo ljudje ljubiti, ne pa sovražiti. Vprašal sem jo, kaj bi neki sama dejala, ko bi ji nekdo povedal, da jo sovraži samo zato, ker je Italijanka. Njen odgovor je bil prav tako enostaven: »Non m'importa. Così mi ha insegnato la mia mamma. Pure mia mamma lo dice così. Io li odio!« (Ni važno. Tako me je učila moja učiteljica. Tudi moja mati pravi tako. Jaz jih sovražim!).

Ali sem hotel še kaj reči, tisti majhni krdorolasti glavi, ki je govorila, ne da bi se pravzaprav zavedala, kaj dela? Proti strupu, ki

sta ga v njeno srce vcepili dve njeni največji avtoriteti, bi pač bila vsaka moja beseda zaman. Zalotno je samo to, da nista učiteljica in mati tiste punčke edina vzgojitelja, ki zastupljata mladino našega Svobodnega ozemlja s tako slepoto. F. S.

Takih izletnikov ni treba

Predzadnja nedelja je bila prav lepa ter me je zvalila v naravo. Jesen je v deželi in kakor koli pride, povsod vidiš, kako narava hiti, da čimprej dokonča svoje delo. V vinogradih je grozdje že lepo porumenelo, figova drevesa so polna zrelih plodov, češnje se naravnost šibé pod težo modrikastih sadov.

Vsakdo, ki ima kaj vesti, hodi po vseh teh nasadih, po poljih in

travnih, gleda in občuduje, a se obenem tudi zaveda, da je to nagrada za dolg in naporen kmetovalčev trud. Zato se vsega tega ne dotika, ne dela škode, saj bi to bil naravnost zločin.

Mnogi izletniki pa mislijo drugače. Čim vidijo, da jih nihče ne opazuje, že s prešernim smehom otresajo drevje, lomijo veje in so presrečni, če se zvečer vrnejo domov s polnimi torbami pokradenih sliv, fig in drugega sadja.

Takih izletnikov kmetje ne morejo biti veseli in prav bi bilo, da jim poljske straže posvetijo s štečninami ali soljo, kakor je to bilo v navadi v nekaterih deželah. Presneto hitro bi zavladal red in vaščani bi potem z večjim veseljem in spoštovanjem pozdravljali nedeljske izletnike. F. J.

IZ NABREŽINE

Izredna občinska seja

25. p. m. je bila izredna seja občinskega sveta v Nabrežini.

Po otvoritvi je župan takoj pojasnil namen seje, ki so jo sklicali v prvi vrsti zato, da zavzame občina novo stališče v zadevi prepustitve zemljišča za dve šeststanovalniški hiši v Nabrežini. Prejšnji predlog obč. sveta, po katerem bi moral le obč. svet razdeliti stanovanjstva v teh novih hišah, je ZVU odklonila. Župan je poročal, da je občinski odbor razpravljal o tej zadevi in sklenil staviti obč. svetu sledeči predlog:

»Občinski svet zahteva, naj v komisijo, ki bo pregledala stanovanjske proslave za nove hiše, vključijo najmanj dva zastopnika občine, ki bosta imela enake pravice kakor zastopnika Zavoda za ljudske hiše. S tem bi bilo onemogočeno, da bi kdo »po prijateljski« imel prednost pri dodeljevanju novih stanovanj. Istočasno bi se ta dva naša zastopnika udeležila tudi seje, na kateri bi vsem prisilec določili točke za njihove pravice do novih stanovanj. Edino na ta način bo mogoče doseči, da se bodo stanovanjska pravica razdelila in da bodo pri tem upravičeno upoštevani tudi naši domačini.«

O tem se je vnela daljša debata, katere so se udeležili svetovalec dr. Škerk, Colja, Milčič, Gratton ter odbornika Floridan in Visintin. Po daljši razpravi so sklenili izvoliti posebno odposlanstvo štiri

rih obč. svetovalec, ki bodo šli osebno do ravnateljstva Zavoda za ljudske hiše, s katerim bi skušali doseči sporazum, ki bo zadovoljil in jamčil naše težnje v tej zadevi. V to odposlanstvo so izvolili odbornika Floridana in Slavca ter obč. svetovalec dr. Škerka in Coljo Šrečko.

Nato je svet prešel na oddajo občinskih zemljišč:

Hermenegildu Legiši iz Stivana je odobril prodajo 331 kv. metrov zemljišča, prodanega in plačanega že leta 1938. Enako Alojziju Pernarčiču iz Stivana za 507 kv. m zemljišča, prodanega že leta 1931. Antonu Gabrovcu iz Mavhinj so odstopili 650 kv. m zemljišča za vrtec v Mavhinjah po ceni 300 lir za kv. m. Davorinu Radoviču iz Nabrežine - Kamboholmi 142 kv. m po 320 lir za kv. m. Dalje so Salvatoru Morgeriju iz Nabrežine-Bivio prepustili prvotno zemljišče, katero so mu odvzeli in nadomestili z drugim, ker so mislili na prvem zgraditi trg pred postajo Bivio. Ker to ne pride več v poštev, je obč. svet odobril odstop prvotnega zemljišča. Odobrili so še nadaljnje tri odstopne zemljišče, katere je oddal jurski komisar za Medjo vas.

Na koncu se je nastal mali incident, ko je svetovalec Jože Kralj iz Slivnega izjavil, da se ne more udeleževati več sej obč. sveta iz razloga, ker sedi v njem svet. Šrečko Colja, ki je po sporodilu Janeza Pertota iz Nabrežine obtožil njegovo pok. hčerko, da je bila nemška vohunka, zaradi česar jo je ljudsko sodišče obsodilo na smrt. Colja je sicer to zanikal, a Kralj je dalje trdil, da mu je to Pertot še pozneje potrdil. Ker se bo Pertot najbrž kmalu vrnil v Nabrežino, bo mogoče takrat to zadevo razčistiti. Župan je nato sejo zaključil.

Izlet na Dunaj

Slovenska prosvetna matica v Trstu pripravlja za september štiridnevni izlet na Dunaj z avtobusom. Stroški prevoza in popolne oskrbe bodo predvidoma 12.000 lir.

Izlet bo zanimiv, ker bomo že med potjo imeli več postankov. Ogledali si bomo Dunaj in šli še na Kahlenberg, Leopoldsberg in v Grinzing. V zgornji ceni so zapodeni vsi ti izleti in vstopnine, tako da udeleženci ne bodo imeli drugih izdatkov.

Kdor se namerava udeležiti tega izleta, naj se prijavi v upravi lista v ulici S. Anastasio 1-c, tel. 2-30-39, od 9. do 14. ure vsak dan ali pa na sedežu SDZ v ulici Machiavelli 22-II, tel. 62-75, od 9. do 12. ter od 16. do 18. ure.

Pohitite z vpisovanjem!

ŠOLSKÉ VESTI

VISJA REALNA GIMNAZIJA V TRSTU

Ravnateljstvo Državne slovenske višje realne gimnazije v Trstu sporoča:

1. Na Državni slovenski višji realni gimnaziji v Trstu, ki ima poleg razredov z realnim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, je vpisovanje za šolsko leto 1953-54 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvo zavoda v ulici Lazzaretto vecchio št. 9, II. nadstropje.

2. Začetek pismenih popravnih in drugih izpitov, razen zrelostnih, bo v ponedeljek 7. septembra 1953 točno ob 8. uri in 30 minut.

3. Začetek pismenih zrelostnih izpitov bo v ponedeljek 21. septembra 1953 ob 8. uri in 30 minut.

Vse nadaljnja navodila in pojasnila daje tajništvo vsak dan od 10. do 12. ure.

DRŽAVNA TRGOVSKA AKADEMIJA V TRSTU

Na trgovski akademiji traja vpisovanje od 1. do 25. septembra vsak delavnik od 10. do 12. ure. Popravni izpiti se začnejo 7. septembra, usposobljenostni pa 21. septembra. Podrobnosti na oglasni deski v ulici Lazzaretto Vecchio št. 9-II.

NIZJA INDUSTRIJSKA STROKOVNA SOLA V ROJANU

Ravnateljstvo Državne slovenske nižje industrijske strokovne šole v Trstu (Rojan, ul. Montorsino 8) obvešča vse prizadete učence in njih starše, da se prične:

- 1) Vpisovanje za vse razrede za šolsko leto 1953-54 v torek, dne 1. septembra, in traja do dne 25. septembra 1953.
- 2) Nižji tečajni izpit v ponedeljek, dne 7. septembra, ob 8. uri in 30 minut.
- 3) Popravni izpiti čez I. in II. razred v ponedeljek, dne 14. septembra 1953, ob 8. uri.

Vpisni pogoji in razporedi so razvidni iz objav na razglasni deski v III. nadstropju šolskega poslopija v ulici Montorsino 8. Morebitna potrebna nadaljnja pojasnila daje tajništvo vsak dan od 10. do 12. ure.

STROKOVNI INDUSTRIJSKI TECAJ V DOLINI

Ravnateljstvo strokovnega industrijskega tečaja v Dolini javlja, da je v tajništvu šole, dnevno od 9. do 12. ure, vpisovanje učencev za vse razrede.

Vpisovanje bo trajalo od 1. do 25. septembra.

Učenci, ki se prvič vpišejo v I. razred, morajo predložiti naslednje dokumente: *krsni list*, potrdilo za precepljenje, potrdilo o zdravju obeh, *sprichevalo dovršenega V. razreda osnovne šole*.

Popravni izpiti v jesenskem roku šolskega leta 1952-53 se začnejo v ponedeljek 7. septembra 1953 ob 8.30.

VISJA ŠOLSKA UPRAVA

Višja šolska uprava v Trstu sporoča, da v dnevih od 3. do 12. septembra 1953 vključno, od 10. do 13. ure, bodo na Slovenski nižji srednji šoli v Trstu, ulica della Scuola Nuova št. 14-II., objavljene dokončne prednostne lestvice prostilcev za poverjena in nadomestna mesta na slovenskih srednjih šolah za šolsko leto 1953-54.

INDUSTRIJSKI STROKOVNI TECAJ NA OPCINAH

Ravnateljstvo strokovnega industrijskega tečaja na Opčinah s priključenim III. razredom javlja, da traja vpisovanje od 1. do 25. septembra, od 8. do 12. ure.

Učenci, ki se prvič vpišejo v I. razred, morajo predložiti dokumente, ki so že navedeni za strokovni industrijski tečaj v Dolini.

ZDRAVNIK

Dr. FRANJO DELAK
v TRSTU

sprejema od 15. - 17. ure
v ulici Commerciale št. 10-II

Pokličite tel. št. 31813

Stanovanje: Strada di Fiume 20/III

Mizarji
kmetovalci
podjetniki
Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in parkete nudi najugodnejše

CALEA

TEL. 90441 TRST

Viale Sennino, 24

Potne liste in vizume

ter uradne listine, anagrafske izločke, preode o in iz tujih jezikov, onerooplenje uradnih aktov, Izpolnjevanje prošelj za potovanje v FLRJ in izročanje Delegaciji v rešitev.

Vse o najkrajšem času in za nizek honorar

Agencija Celeritas

TRST, ul. Machiavelli 13, tel. 31-404

Damske letne obleke

za vse okuse po nizkih cenah

Krila 1900-2800
elegantna-zadnja moda 3000 lir

Obleke 2900-5000
iz „Everglaze“ blaga lir

Magazzini del Corso

TRST - CORSO 1, GALLERIA PROTTI

DARILNE PAKETE

ZA JUGOSLAVIJO

živila, tehnične predmete (šivalne stroje, radijske aparate, kolesa, štedilnike itd.; harmonike, tekstilno blago itd.), razpošilja najhitreje in najbolj zanesljivo

INTEREXPORT-TRST

BREDA RUS-MIKULETIČ & MILAN BJELICA-ZIVKOVIČ

Obrnite se osebno ali pismeno na naš naslov in zahtevajte neobvezne ponudbe:

URAD - Riva Grumola 6.II., tel. 29-302 - P.O. Box 1219

Skladišče - Punte Franco Vecchio mag. 2.III., tel. 7232

Pošiljamo samo kakovostno prvostopenjsko blago

po nizkih cenah in jamčimo za vsako pošiljko

Vsakovrstno pohištvo: **Tovarna pohištva**
SPALNICE - JEDILNICE - Tel. 32
KUHNJE ITD. -- PO NAROCILU IZVRŠI VSAKO
DELO -- POROSTVO ZA
DOBER NAKUP -- TOVAR-
NISKE CENE -- DELO SOLI-
DNO -- DOMACA TVRDKA
PRINČIČ
KRMIR
Cormons - prov. Gorizia

Pri Sv. Ani spe spanje pravičnega

Mnogo naših sosedov iz vzhodnih predmestij uporablja ob nedeljah prijetno železniško zvezo, da se z njo popelje do Ricmanj, Boršaja ali Drage.

Pred kratkim pa je bil menda izpremenjen vozni red in vlak, ki je doslej odhajal s postaje kmalu po 13. uri, odhaja zdaj šele po 14. Kakor se vidi, pa so vsi ljudje izvedeli za to izpremembo samo slučajno. Tako je bilo predzadnja sobota in nedeljo, nato pa tudi zadnjo nedeljo ob 13. uri na kolo-dvoru polno ljudi, ki so nato morali vdano čakati celo uro.

Zanimali smo se, kako to, da ljudje ne vedo za izpremembo. Pregledali smo vse postajne prostore in razen starega urnika, ki za nedelje ne drži več, nismo nikjer našli nobenega oglasa, ki bi številine izletnikov opozarjal, da je od tega in tega uvedena v voznem redu ta in ta izprememba.

Ali misli morda tudi železniška direkcija, da je tak postopek pravičen? Se morajo ljudje z lastnimi izkušnjami privaditi na nov vozni red, ali pa velja naobelo, da jih je treba o vsaki izpremembi na viden način obvestiti? Med izletniki je bilo zaradi postopka železniške uprave veliko nezadovoljstvo in prav bi bilo, če železniška direkcija stvar nekoliko preišče. Občinstvu je treba pač ugoditi, ne pa se iz njega norčevati!

Zdravniški konzorcij

Pretekli tork, 25. p. m., je bila seja novizvoljenega odbora za upravo konzorcija zdravniške, živno-zdravniške in tehnične službe združenih občin Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor.

Najprej so člani konzorcija, v katerem je šest zastopnikov devinsko-nabrežinske občine, dva zastopnika zgoniške in en zastopnik repentaborske občine, izvolili ožji

upravni svet; v tem je vsaka občina zastopana po enem zastopniku; vanj so izvolili sledeče člane: Floridana za Nabrežino, Zigonca za Zgonik in Skabarja za Repentabor. Nato so nabrežinskega odbornika Floridana izvolili za predsednika konzorcija.

Takoj nato so prešli na vprašanje imenovanja novega začasnega konzorzijskega zdravnika, ker je po smrti dr. Zannija ostalo to mesto prazno. Za to mesto so se potegovali štirje zdravniki, od katerih so po tajnem glasovanju izvolili za konzorzijskega zdravnika dr. Milana Starca s Kontovela.

Glasbena šola SPM

Vpisovanje gojencev lanskich in novih bo od 1. do 15. septembra t. l. dnevno od 9. do 12. dopoldne na sedežu v ul. Machiavelli 22-II.

Dne 15. sept. prične reden pouk. Poučuje se vse instrumente in predmete kot lansko leto. Vsa tozadevna pojasnila daje šolsko vodstvo.

Posojilnica in hranilnica na Opčinah sporoča, da je njen zaslužni dolgoletni predsednik in tajnik

Franc Sosič

danes, v starosti 67 let, nenadoma preminul.

Draga pokojnika pospremimo na zadnjo pot dne 2. septembra ob 17. uri.

Nepozabnega pokojnika ohranimo v trajnem spominu, nje-govim tako hudo prizadetim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Hranilnica in posojilnica na Opčinah

Opčine, dne 1. sept. 1953.

Darilne pakete po vsej Evropi

dostavlja **TVRDKA**

Najhitrejša in najso-lidnejša postrežba!

Jamčimo za sigurno dostavo vsake pošiljke

CITRUS

IMPORT & EXPORT

Lastnik: Aleksander Goljevšček

TRST - Ul. Torrebianca 27 - Telefon 24-467 - P.O.B. 522